

ЛАЗАРОВА

СЪВРЕМЕНЕН БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

 САМОУЧИТЕЛ

ПО
ПРАВОПИС

СЛОВО

МАРИАНА ЛАЗАРОВА

СЪВРЕМЕНЕН БЪЛГАРСКИ ЕЗИК САМОУЧИТЕЛ ПО ПРАВОПИС

ВЕЛИКО ТЪРНОВО

1999

ПЕДАГОГИЧЕСКИ КОЛЕЖ - ЛИЦЕЙ
«Св. Св. КИРИЛ И МЕТОДИЙ» -
гр. Тараклия 62 88
БИБЛИОТЕКА

Мариана Лазарова
СЪВРЕМЕНЕН БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
САМОУЧИТЕЛ ПО ПРАВОПИС

Първо издание

Рецензент: проф. д.ф.н. Иван КУЦАРОВ
Редактор: Татяна ВИШОВГРАДСКА
Предпечатна подготовка:
издателство ПИК — Велико Търново

Формат 32/84/108
Печатни коли 12
Излязла от печат 1999 год.
ISBN 954 439 573-3

Издателство „СЛОВО“ — Велико Търново
Тази книга на издателство „СЛОВО“ е отпечатана
в печатница „Абагар“ ООД — Велико Търново

Адрес на издателството:
5000 Велико Търново, п.к. 467
тел. 062/62-79-90, тел./факс 062/62-79-70
e-mail: slovo@vt.bia-bg.com
редактори 062/ 60-05-08
склад 062/4-48-19
книжарница, склад в София:
ул. „Пиротска“ № 127, тел. 02/920-10-39

СЪДЪРЖАНИЕ

Книжовен език и книжовна норма	9
Гласни звукове и тяхното графично представяне в съвременния български книжовен език	11
<i>Редукция</i>	12
Редукция [а:ъ]	13
Упражнения върху редукция [а:ъ]	17
Редукция [о:у]	20
Упражнения върху редукция [о:у]	25
Редукция [е:и]	27
Упражнения върху редукция [е:и]	30
Тест за самоконтрол (редукция на гласни)	31
<i>Променливо Я (ятов преглас)</i>	32
Упражнения върху променливо Я	37
<i>Гласни звукове в средисловие и краесловие</i>	40
Йотация (вмятане на й между гласни)	40
Упражнения върху йотация	41
Вмятане и изпускане на [ъ]	43
Редуване на групите [ър]/[ръ], [ъл]/[лъ]	45
Случаи на неправилно вмятане и изпускане на гласни	46
Упражнения върху вмятане, изпускане и промяна в позициите на гласни	47
Тест за самоконтрол (променливо я, промени на гласни в средисловие, йотация)	49
ОБОБЩАВАЩ ТЕСТ ЗА САМОКОНТРОЛ (А)	50
Съгласни звукове и тяхното графично представяне в съвременния български книжовен език	52
Асимилационни промени при съгласните	52
Обеззвучаване на звучни съгласни в краесловие ..	55

Резултати от действието на исторически звуков закон за редуване на [г, к, х] с [ж, ч, ш] и [з, ц, с]	56
Удвояване на съгласни	57
Изпадане на съгласни	60
Упражнения върху правописа на думи с несъответствие между изговор и правопис на съгласни	62
Тест за самоконтрол (думи с несъответствие между изговор и правопис на съгласни)	73
ОБОБЩАВАЩ ТЕСТ (Б)	75
Слято, полуслято и разделно писане	77
<i>Правопис на частици</i>	78
<i>Правопис на сложни предлози, съюзи и междуметия</i>	80
<i>Правопис на сложни наречия</i>	80
<i>Правопис на сложни числителни имена и на съществителни със съставна част числително име</i>	83
<i>Сложни съществителни имена</i>	83
Слято писане на сложни съществителни имена	83
Полуслято писане на сложни съществителни имена	85
Разделно писане на съществителни имена	88
<i>Сложни прилагателни имена</i>	89
Слято писане на сложни прилагателни имена	89
Полуслято писане на сложни прилагателни имена	91
Упражнения върху слято, полуслято и разделно писане на думи	93
Тест за самоконтрол (слято, полуслято и разделно писане на думи)	98
ОБОБЩАВАЩ ТЕСТ (В)	100
Употреба на главни букви	102

Синтактична употреба на главни букви	102
Морфологична употреба на главни букви	103
Морфологична употреба на малки букви	106
Стилистична употреба на главни букви	108
Упражнения за употреба на главни и малки букви	108
Тест за самоконтрол (употреба на главни и малки букви)	111

Графично оформяне на съкращения	114
ОБОБЩАВАЩ ТЕСТ (Г)	115

Граматични форми с по-особена употреба в съвременния български книжовен език	118
Членуване на имена	118
Членуване на съществителни имена от мъжки род, завършващи на съгласен звук	119
Морфологичен аспект на членуването	119
Синтактичен аспект на членуването	120
Упражнения върху членуване на имена	126
Падежни форми при въпросителните и производните от тях местоимения	129
Употреба на възвратни лични и възвратни притежателни местоимения	131
Бройна форма при съществителни от мъжки род, които завършват на съгласен	133
Съгласуване на подлога и сказуемото	134
Упражнения върху употребата на местоимения, бройна форма и съгласуване на подлог и сказуемо	137
Тест за самоконтрол (членуване на имената, бройна форма, употреба на местоимения и съгласуване между подлог и сказуемо)	140
ОБОБЩАВАЩ ТЕСТ (Д)	141

Пунктуация	144
Финални препинателни знаци	145
Препинателни знаци, употребявани	
в изречение	147
Запетая	147
Точка и запетая	155
Двоеточие	156
Тире	157
Заграждащи препинателни знаци	158
Скоби	158
Кавички	158
Упражнения върху пунктуация	159
Тест за самоконтрол (пунктуация)	164
ОБОБЩАВАЩ ТЕСТ (Е)	166
ОБОБЩАВАЩ ТЕСТ (Ж)	170
Отговори на тестовете	173